Број 231. У Новом Саду у суботу 18 октобра 1908. Година XLIII.

„Застава“ излази сваки дан davакута, а недељом свецом и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску над се јутарњи и вечерњи лист заједно жиле на један месец 2 кр. 70 нот. а за три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

(Јутарњи лист.)

Се сваке ствари се по 12 нот. од сваке врсте ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Чанића Администрација „Заставе“ налази се у кући исте Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Шта је ново!

(Писмо уредништву „Заставе“.)

XI.

Има у министарству спољних послова у Бечу, један стари, виши чиновник. Само је болешљив. Кад дође јесен ухвати га неки суви кашаљ, па не може из собе. Тако је ово дана преседио код куће крај топле пећи. Једва се је јуче домилио у звање.

— Шта је ново? пита секретара.

— Добро је. Француска нам је написала необично учтиво писмо. Каже: Учиниће све што год може, да све прође мирно.

— Збиља!

— Наравно! И Енглеска је изјавила, да ће се трудити, да се отклоне сви могући неспоразуми.

— А и она је писала врло учтиво? Је ли?

— Наравно! Италија је писала, да се радује што је сад дошло време да нам покаже своје пријатељство. Радоваће се ако у Италији буде конференција великих сила, која ће изгладити спорове...

— Дакле и она пише врло топло и пријатељски?! А Турска.

— Велики везир нас и по три пут на дан уверава, да Турска не жели рата.

— Врло добро! Али кажи ти мени, има ли и једне велике силе, која поручује: Добро је! Признајем анексију! Па он да крај! И да нас после тога не уверава, како ће се трудити да све прође на миру, нити да нас уверава о свом пријатељству, нити да замазује са лепим речима.

— Такве нема...

— Е видиш пријатељу Ја се увек бојим оних, који долазе да мире. И бојим се лепих речи. Кад одобравају, они су кратки. А кад ми неко дође па ми почне о свом пријатељству, ту већ има нечега. Сувише их је који хоће да мире, а нема никога ко хоће да стане уз нас.

Онај млади је ћутао, а старац га запита. А како наш савезник Немачка.

— Немачки цар долази ово дана у Беч...

— Дакле је наопако и то истина!

— А зашто наопако?!

— Долази да нам предложи нешто, о чему зна, да ми на то тешко можемо пристати. Да је ствар лакша, он би то поверио — другоме.

И старац погну леђа, да му обуку зимњи капут, па се одвезе до куће, те сад и опет седи крај фуруне и кашље. Погоршао му је кашаљ. И све се боји кад опет дође у министарство спољних послова, да тамо неће виша затећи — Ернтала.

* * *

Данас ми дође један познаник и каже:

— Још сте ту?!

— А где да будем?!

— Та но, но! Мило ми је! Мислим само због велико-српске пропаганде.

— Па валда неће и код нас почети оно, што раде у Хрватској и Славонији.

— Можда и неће А знате ли зашто можда неће?!

— Волео бих да ми кажете

— Па добро да вам кажем.

И он извади двоје будимпештанских новина. Једне немачке, друге мађарске. „Најес Политишес Фолксблат“ и „Ујхирек“. Па ми је онда прочитао што тамо пише.

А тамо пише како је пре неколико година Кошутова странка за време натезања с Аустријом створила нека друштва, којима је циљ био: Лала. Друштву је била циљ, да се из Аустрије не поручује роба Купио се и неки новац за то.

И онда пише, да тих новаца данас нема и дуго нису знали где се део тај новац А тог новце је било врло много. Али су босанске власти пронашле шта је у ствари С тим су новцем чланови независне странке у оно време купили оружје и раздали то оружје Босанцима и радикалним Србима. И тако даље и тако даље.

Кад сам све то прочитао, питао сам: — Па шта је сад с тим?!

— Ето шта је! каже ми мој познаник. Ваши противници су се — пребацили Да су осумњичили само вас радикале, видели би ви шта би било Али им је то било мало. Хтели су да осумњиче и мађарску независну странку и измешали су вас с њом. Срећа је ваша, што сте се сад нашли у „добром друштву.“ Мађарска независна странка па чак и њени главни људи најбоље знају, да то — није истина. И сад је мало тешко да вас на основу таквих денунцијација — пограбе Збогом!

Хтео сам да га питам још неке ствари, али је он отишао

Анексија Босне и Херцеговине и независна Бугарска.

Енглеска штампа против Аустрије.

Енглески лист „Дејли Телеграф“ донео је чланак, у коме је врло оштро напао на Аустро Угарску У томе чланку разлаже, да врло лако може доћи до рата. Па затим каже, да ће српски министар Миловановић, кад дође у Париз, наћи тамо Пола Камбона, који је такође отпутовао у Париз, а његова реч много важи код француског министарства спољних послова. Аустро-Угарска нека не води у 20 столећу на Балкану спољну политику Италије у 19 веку, јер ће иначе постићи срам и пораз. Преговара бечким дипломатама што нису претходно известили Енглеску, да хоће да мењају одредбе берлинског уговора у погледу Босне и Херцеговине. Да су то учинили, јамачно би се постигао споразум, који би задовољио заинтересоване Аустрија је и пре 35 година била неискрена према Енглеској, затајила је пред њом рајхштатски уговор. Тада је аустријски цар изјавио, да између бечке и петроградске владе нема никаква тајна уговора. Од речи до речи то је било истина, јер је споразум учињен међу владарима. Аустријски државници и после тога ишли су у школу код језуита. Када је избио руско-турски рат, Енглеска и Аустро-Угарска водили су преговоре о корацима, које треба да учине против Русије. Рајштатски уговор и тада су прећутали пред Енглеском и навели су је, да она на берлинском конгресу предложи, да се Аустро Угарској повери окупација Босне и Херцеговине.

Међународна конференција и Италија.

Париски лист „Пти Журнал“, пише, да је од једног угледног дипломате у Риму добио полузваничну ноту, у којој се каже, да се талијански министар спољних послова Титони много заузима, да дође до споразума између великих сила. Кажу, његова отворена, пријатељска политика према Русији и његови споразуми са Извољским донеће плода. *Међународна конференција за Италију, значиће моралан успех, па можда и од овога нешто више* — Из овога се јасно види, да Италија не само није против међународне конференције већ чак и настојава, да дође до ње.

Турска и Бугарска.

Јавили смо већ, да су Русија, Енглеска и Француска заједнички позвали Бугарску, да отпочне преговоре са Турском у ствари проглашења независности јој и отштете Турској. Том се позиву придружиле јуче и Италија и Немачка. Бугарска је влада одмах одговорила на тај позив. У своме одговору истиче, да је од проглашења независности свима својим делима посведочила, да не мисли нападати на Турску, него да то пло жели, да са Турском одржи најбоље пријатељске односе Бугарска влада даље изјављује, да неће ништа предузимати, што би нарушило мир Она је отпочела била и преговоре са Турском, да би средила с њоме питања, која су избила на површину и да би је задобила да призна независност бугарске краљевине. Послала је и своје поверенике у Цариград, да сазна, какве услове ставља Турска. Повереници су се вратили, пошто су извршили свој задатак. Бугарска влада узима на знање жељу великих сила и изјављује своју готовост, да ће све што може учинити, да дође до непосредног споразума, ако и турска влада то исто усхте.

Преговори Извољскога са немачким дипломатама.

Преговори руског министра спољних послова Извољског са немачким канцеларем Биловим и министром Шеном у Берлину држе се у тајности. Ради тога избијају разни гласови о тим преговорима. Аустријска штампа тврди, да није постигнут никакав успех Међутим има гласова, који потичу из добро обавештених дипломатских кругова, да је немачка за међународну конференцију и да је и у погледу програма постигнут споразум, осим друге и седме тачке. Друга тачка односи се на анексију Босне и Херцеговине и сама немачка влада држи, да ће се у тој тачци доћи до споразума. Много ће теже ићи са седмом тачком, у којој је реч о отштетама Србији и Црној Гори. Немачка ће у том погледу да одреди своје становиште према аустроугарском становишту. Извољски се нада, да ће у преговорима, који ће се још ових дана повести између руске и аустријске владе, доћи до споразума и у овој тачци. Тада би програм конференције био утврђен.

Енглеска и Србија.

У Београд су стигле вести из Лондона, да је изасланик Србије др. Миловановић и од званичне Енглеске врло лепо примљен. Преко сат и по саветовао се државни секретар Греј са Миловановићем о положају на Балкану и о захтевима Србије и Црне Горе Др. Миловановић је врло задовољан са исходом тог саветовања, јер је сазнао, да ће Енглеска помагати Србију и Црну Гору. Још се вели, како су на свечаном ручку, који је приређен другу Миловановићу, били присутни представници свих балканских народа и лондонске штампе и том приликом да је пало много пријатељских здравица према Србији и захтевима Србије и Црне Горе. Тврди се да је Греј рекао отворено Миловановићу, да ће Енглеска настојавати, да Србија и Црна Гора добију задовољење. Бечки и пештански листови доносе, да је Миловановић провео код Грејa преко сат и по. Шта је решено још се не зна.

Французи о путу Миловановићеву.

Француски лист „Ехо де Париз“ доноси како је изасланик Србије министар Миловановић лепо примљен и у Берлину. Истина да од немачке владе није добио никакво обећање, што у осталом није ни хтео него да и њој изнесе становиште Србије. Али је Миловановић успео и нашао најбољег одзива код руског министра спољних послова Извољскога. „Ехо де

Париз“ примећује, како је сигурно, да ће Миловановић наћи исти такав одзив не само у Лондону већ и Паризу.

Бечки листови о догађајима у Београду

Бечки листови много пишу о манифестацијама, које је београдско грађанство приредило руском београдском посланику Сергијеву. Веле како су ношене буктиње и заставе, како је учествовало преко десет хиљада угледних грађана, нарочито да је било много официра. Како је било неописано одушевлење пред станом руског посланика и орили се силни узвици: да живи руски цар, да живи дума! Истичу како се Сергијев нашао чак побуђеним да се у два маха појави и захвали и да учаснике осигура, да Русија неће изневерити своју српску браћу, и да ће за њих учинити све што може. Још веле ти листови да је нарочито упало у очи, да су у ношењу бакљада учествовали многи Јевреји особито шпањолци. — Примећују како је у Србији одједном охладнело одушевлење за Енглеску а за панславенство отело маха. Истичу, како је говор Сергијева још више охрабрио Србију, те је бојкот против аустроугарске робе узео још већма маха Енглески листови задовољни су што је у Русији почело опет јаче да се распламћује пријатељство према Србији.

Србија и Русија.

Београдски листови врло су задовољни са дочеком престолонаследника Ђорђа у Петрограду. Осим званичних особа био се на станицу слегао силан свет. Осим Руса, Срба и Чеха упао је у очи велик број Бугара, од којих је један чак држао и поздравни говор. Било је врло много посланика думе Нарочито се на улици, када се показао престолонаследник, орили узвици: Ура! На здар! Живео! — Бечки и пештански листови врло су задовољни са држањем званичне Русије, но нису задовољни са думом, која је једногласно прихватила предлог Маклакова и прогласила прешном интерпелацијом држање руске полиције у ствари јавног предавања о анексији Босне и Херцеговине, где је било допуштено само предавачу да говори Вели се како је необично редак случај, да дума што једногласно закључи, као овог пута и да је то најбољи доказ да се дума не слаже са спољном политиком Извољскога На дан састанка думе из целе Србије послани су силни брзојави думи. Учинили су то свескоро општине и друштва и молили су сви думу да не дозволи анексију Босне и Херцеговине. Престоло-наследнику је одређен стан у зимској палати а додељен му је на службу царев ађутант Стевчин.

Још један тугаљив догађај.

Бечки и пештански листови имају из Рима вест, како се у тамошњим круговима врло много говори о једном тугаљивом догађају Црногорски министар председник, који се бави у Риму, послао је одатле кнез Николи два брзојава о разговору своме са талијанским министром спољних послова Титонијем Ови су враћени из Бара са примедбом, да је брзојавна веза прекинута. — Др. Томановић затражио је разјашњења од поштанског управника јер држи да су те брзојаве ухватили аустроугарски бродови који крстаре пред баром.

Клубу посланика

српске народне радикалне странке на српском народно црквеном сабору у Ср Карловцима.

Одобравајући сав досадањи рад Ваш, а особито у данашњим тешким приликама, свесрдно Вас поздрављамо, са пуно наде на лепшу будућност по народ школу и цркву нашу, те Вам новим путем изричемо неограничено поверење наше, са жељом да Вам и убудуће буде звезда водиља: љубав спрам свог народа! живали!!!

У Томашевци 30 септембра 1908 год

Вељко Новаков, Јоца Љабић. Јован Николић, Вељко Берић, Младен Мишић, Душан Владисављев, Аца Николић, Пера Јефтић Миливој Јованов, Васа Трпк в. Милош Новаков, Жива Николић Лаза Јефтић, Лаза Трпков, Ерцеговац Младен, Сима Берков, Стеван Берков, Светозар Влах. Миливој Николић, Лаза Царевић, Марко Лазаров, Стеван Николић. Милан Ановић, Тома Пујић, Сима Јефтић, Арса Новаков, Мирко Новаков, Марковић Милан. Душан Јевтић, Рада Латић, Јоса Бировљев, Васа Берков, Жива Николић млађи, Тома Радивоев, Пера Мишић, Ђока Јевтић. Светозар Радић. Урош Витомиров, Драгољуб Ановић, Лаза Лукић, Таша Берков, Тана Јевтић, Вељко Јефтић, Миша Бабић, Душан Петров, Влада Јефтић, Радованчев Милош. Мита Лалић, Светозар Мишић, Жива Радивојев.

Прослава српског примаса Милиновића.

Српски примас католик арцибискуп Милиновић, прославио је јуче у Бару педесетогодишњицу своје свештеничке службе. Заслужни старац Милиновић као црквени великодостојник редак је словенски родољуб. Задужио је Црну Гору својим радом, нарочито својом акцијом у светоје ронимском питању, из кога је Црна Гора изишла као победилац. У његовоме слављу учествује цела Црна Гора Књаз му је послао телеграфску честитку следеће садржине: „На данашњи дан пре педесет година, први пут сте ступили пред жртвеник свевишњега Бога и од тада сте свевишњега и свету свештеничку службу сјединили са узвишеном службом народноме добру и словенској мисли Са поносом можете гледати на свој педесетогодишњи рад од којега сте добар део као српски примас посветили Црној Гори и мени трајном захвалношћу. Радујући се из свег срца што сте у здрављу дочекали тако ретко славље, ја вам честитам педесетогодишњицу ваше службе Богу и народу са топлом жељом да још дуго поживите, као светао пример вашој у Христу браћи, а на корист миле нам отаџбине.“

Туча у цркви.

Из Њујорка јављају о овом случају. У Њу Британији постоји католичка црква, а припадници њени су католици Мађари и Русини из Угарске и католици из Галиције. Они су се до у последње време добро слагали но у новије време постало је јако трење и сукоби између Мађара католика и католика из Галиције На послетку је дошло међу њима у цркви за време службе до крваво туче. То се десило 11. октобра п. н Гужва је била ужасна, имали су посла и ножеви и револвери. Срушен је и олтар и полелај Из цркве се разлегао лелек рањених и псовка завађених. Полиција је рупила у цркву и направила реда. Троје је мртво а има доста тешко рањених, који су однесени у болницу. Овај догађај изазвао је међу католицима у целој Америци велику узрујаност.

Шапчанке за рат.

Читамо у београдским листовима: Из Шапца нам јављају, да су тамошње госпође и госпођице пре пет дана основале „Шабачко патриотско друштво“. Одмах сутрадан преко 20 госпођа и госпођица из тога друштва ступиле су у шабачку болницу, где ће провести извесно време учећи како се превијају рањеници, како се дају лекови и указује прва помоћ. Оне ревносно долазе сваког дана пре и после подне у болницу и показују много воље за посао које хоће да се у случају рата жртвују Сем тога ово је друштво донело одлуку, да оснује једну болницу, које би могла примити око 50 болесника Све трошкове око издржавања те болнице сносиће само ово друштво. И оно је већ прикупило знатну суму која ће бити довољна за набавку: кревета, лекова, завојног материјала и хране У случају рата ова ће се болница ставити на расположење Главном Санитету а болничарке ће бити госпође и госпођице које сада уче рад у тамошњој болници.

Због несретне љубави.

У близини јеврејског гробља у Фијуми нађене су две лешине које су се већ почеле распадати Истрагом је испостављено да су то лешине Николе Кафтнића и Лидије Горелице Код њих је нађено писмо у коме самоубице пишу, да су то самоубијство извршили због несретне љубави

Бура на филипинским острвима.

Из Лондона јављају да је бура на Филишинима 12. октобра начинила велике штете. Хиљаду кућа је бура са земљом сравнила а три стотине људи платило је главом.

Брзојави „Застави“.

Стигли 17. октобра.

Одступање Извољског.

Будимпешта. По вестима из Париза руски министар спољних послова одступиће ускоро. Спомиње се, да ће га наследити граф Вите

Самосталци из Босне и Херцеговине

Будимпешта. Овамо је стигло изасланство српске самосталне странке из Босне и Херцеговине под предвођењем дра Лазе Димитријевића. Сутра ће бити примљени од владара. Данас су били код Буријана, предали су споменицу, у којој траже да их сад после анексије помогне влада да остваре свој самосталски програм. Ићи ће и код престолонаследника.

Одговорни уредник
Константин Вранкаровић

Календар „РАД“.

Увелико се штампа и ускоро ће изаћи календар „РАД“. У њему ће бити врло одабрана садржина и врло лепих слика. Поруџбине треба слати: Управи деоничарског друштва „Рада“ у Руми.

○ СРПСКА РАДИОНИЦА ЈОРГАНА ○
Зорке Милићеве
у Новом Саду, жетна пијаца бр. 5. прима и израђује сваковрсне
ЈОРГАНЕ.
Писмене поруџбине са стране разашиље поштом уз поузећа о свом трошку. — Јамчи за најбољу израду као и најумеренију цену Препоручује се поштованим Српкињама као и г. г. Србима того пића. 792 24—30

Гражим за **I. децембар** т. н.
ВРСНОГ
гостионичара
под рачун, који мора располагати умереном кауцијом, за свој хотел на пијаци снабдевен са неколико соба за путнике. Рефлектанти, који морају осим српски још немачки, мађарски или румунски говорити, нека се обрате ради ближих обавештаја у **Алибунар** на самог власника 1384 3—3
Ђоку Крстића.

Нова и најбоље сортирана гвожђарска трговина
ЂОКЕ МОЉЦА
Дунавска ул. бр. 24. ● НОВИ САД ● Дунавска ул. бр. 24

Цене врло умерене!

препоручује своје богато снабдевено стовариште као гвожђа (I-а Решица) осовина (винтерских) тучани судова (пилзанских) плехани судова најбоље марке фуруна тучани плекани мајдингерски и са шамотом, шпоретова тучани и плекани готови и за узидање, даље котлова, оранија, дрота, ексера, плугова. пушака, револвера окова за мебл и за зданија и све остало што у гвожђарску струку спада

на велико и на мало.

Особиту пажњу препоручујем политичким и црквеним општинама и сеоским трговцима да ме као младог Србина својим п. налозима удостоје обећавајући унапред да ћу их у сваком погледу на њихово највеће задовољство послужити м ћи.

С поштовањем
Ђока Мољац
1141 8 3 Нови Сад.

Послуга брза и тачна!

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.